

Jerzy Gąsowski, Ewa Twarowska, Jacek Wysocki, Katarzyna Dmowska

Stara Łomża, gm. Łomża, woj.
łomżyńskie. Stan.1 - grodzisko -
"Góra Królowej Bony", stan.2 - relikty
kościół i cmentarzysko "św.
Wawrzyniec"

Informator Archeologiczny : badania 17, 213-214

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

piwnicy "na jednym filarze", odsłonięto znajdujący się w południowej ścianie piwnicy pierwotny /?/. otwór wejściowy, stopy fundamentowe i dolne partie dwóch pryzm oraz mur przylegający do stopy fundamentowej narożnej pryzmy. Ponadto stwierdzono uwarstwienia, które można wiązać z kolejnymi przebudowaniami i remontami klasztoru w IV w., XVIII w., w 2 poł. XIX w. i na początku XX wieku. Materiał ruchomy - głównie ceramika i kafle - można datować na IV - XVIII w. W wykopie II/83, o charakterze sondażu, zlokalizowanym wewnątrz wymieszonej piwnicy stwierdzono ca. najmniej 3 poziomy użytkowe, jednak z braku materiału sabytkowego nie ma możliwości datowania.

Badania i szczyry będą kontynuowane.

SANDOMIERZ
woj. tamobrzeskie
Zamek

FP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska
Oddział w Rzeszowie

Badania prowadzili: mgr Antoni Lubelczyk i mgr Michał Proksa /autor sprawozdania/. Finansował WKZ w Tamobrzesku Trzeci sezon badań. Zamek średniowieczny /IV w./ i nowożytny.

Badania koncentrowały się na północnej części założenia zamkowego. Ich celem było odsłonięcie rzutu poziomego skrzydła północnego, przebadanie jego związku z istniejącym obecnie budynkiem zamkowym, warunków i poziomu zalegania stopy fundamentowej. Poza tym z osłodzi odsłonięto zewnętrzny zarys /oktogram/ wieży z czasów Kazimierza Wielkiego. Dzięki tegorocznym badaniom stała się również możliwa rekonstrukcja bramy wjazdowej pochodzącej z końca IV wieku. Analiza zachowanych, murowanych relikwów architektonicznych pozwoliła ustalić 5 faz rozwoju założenia zamkowego.

Wyniki prac są obecnie wykorzystywane przy pracach rekonstrukcyjnych zabudowy wzgórze zamkowe. Pełna dokumentacja z badań znajduje się w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej FP PKZ O/Szeszów.

SKINY MAŁE
woj. ślązostockie
Stanowisko 1

patrz wzczesna średniowiecze

STARA ŁOMŻA, gm. Łomża
woj. łomżyńskie
Stas.1 - grodzisko - "Góra Królowej Bony"
Stas.2 - relikty kościoła i cmentarzysko
"św. Wawrzysiec"

Uniwersytet Warszawski
Instytut Archeologii

Badania prowadzili: prof. dr hab. Jerzy Gąsowski i mgr Ewa Twerowska; uczestniczyli mgr Jacek Wysocki i mgr Katarzyna Dmowska. Finansował WKZ w Łomży. Drugi sezon badań. Grodzisko: XIII-XIV wiek. Relikty kościoła i cmentarzysko: średniowiecze i nowożytność.

Stanowisko 1 - grodzisko - "Góra Królowej Bony"

Na obszarze grodziska kontynuowano badania gródka wladciwego /stas. 1-A/ oraz przekopano wał obronny między I a II podgrodzien /stas.1-B/G/. Łącznie zbadano 112 m².

W wykopach na stanowisku 1-A odkryto i przebadano łącznie 9 obiektów układu przestrzennego oraz 7 śladów po słupach. W większości były to jamy o bliżej nieokreślonej funkcji, najprawdopodobniej gospodarczej. Jedną z jam, obiekt 10, zawierała paleńskie. Inna, obiekt nr 4 - miała kształt prostokąta o wymiarach 2,80 x 2,00 m i rozrzucone paleńskie w narożniku południowo-wschodnim.

Wśród zabytków wydzielonych zebrano przedmioty metalowe, również noże żelazne, żelazny kablak wiadra i szycie, igłę brązową i także pierścionki, poza tym oszki kamienne i przędziki gliniane i z łupku wołyńskiego. Na uwagę zasługują uszkodzona ostroga żelazna znaleziona w rosną-

piasku wału. Należy ona do typu II odmiany 4 wg. Z. Hilonezowmy, datowanej na wiek XII do początków XIII.

Wykop przez wał na stanowisku 1-B/C został doprowadzony do końca. Ujawnił on, iż wał został usypany na surowym korzeziu, miał wysokość 2,2 m i szerokość u podstawy 8 m. Został on usypany z gliny calcowej i nie zawierał wewnątrz śladów konstrukcji drewnianej. Był ustrojeny od strony podgrodzia nr II. Rozsypy spaleniwy i kamień u podłoża wału sugerują, że na podstawie gliniastej mogła znajdować się konstrukcja drewniana, później zwęglona i rozsypana. Wewnątrz wału znaleziono jedynie kilka fragmentów ceramiki, krzemieni i kości zwierzęcych.

Stanowisko 2 - relikty kościoła i osiedlarzy - "Św. Wawrzyścio"

Stanowisko 2 z relikwiami nowożytnego kościoła pod wezwaniem św. Wawrzyścio /w postaci dużych głazów z wewnętrznej ściany kościoła, układających się w kształt prostokąta z półokrągłą apsydą od wschodu o wymiarach 10 x 27 m i zakrytą od północy - 6 x 5 m/ i rozległym osiedlarzykiem znajduje się na wzniesieniu w dolinie Narwi cyplu Wysoczyzny.

Wykop sondazowy, o wymiarach 10 x 3 m na osi N-S, przeciął fundamenty południowej ściany kościoła. Pod dachem ukazało się rumowisko złożone z naprawy wapiennej, cegieł palcówek z występującymi fragmentami dechówek szkła witrażowego i cegłą z łuku sklepienia, pochodzące z okresu rozbioru kościoła pod koniec XVIII wieku. Pod rumowiskiem znajdował się fundament z polaych, nieobrobionych kamieni o układzie nieregularnym /brak szorstw/, w którym jako spoiwo użyto gliny. Miał on szerokość w górnej partii około 1,4 m a w dolnej ok. 0,8 m przy głębokości do 2,0 m.

Zarówno na zewnątrz jak i wewnątrz relikwii kościoła odsłonięto wielowarstwowe osiedlarzyko średniowieczne i nowożytne. Łącznie wyeksplorowano 72 szkielety, natrafiają na ślady trumien, monety /XV-XVII w./ i części stroju, o orientacji w większości W-W. Żaden ze szkieleków nie należał pomoc relikwiami kościoła, natomiast fundament uszkodzeń kilka a ich o iszej niż pozostała orientacji /N-S/.

W późniejszej części wykupu natrafiono na zagadkowy obiekt /niewyeksplorowany do końca/, którego zwęglona drewniana ściana, równoległa do linii przebiegu fundamentów ściany pld. kościoła, znacznosc była drobnymi kamieniami.

Zakładamy, że zarówno w wyżej opisanym obiekcie, jak i w eksplorowanych nawarstwieściach osiedlarzyka występowały fragmenty ceramiki wczesnośredniowiecznej, polay i kości zwierzęcych, wskazujących na istnienie w obrębie stanowiska 2 starszego osiedlenia z XII-XIII wieku.

Materiały i dokumentacja są przechowywane w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Warszawskiego. Badania na obu stanowiskach będą kontynuowane.

STRACHÓW, gm. Łagiewniki
woj. wrocławskie
Stanowiska 2 i 2a

patrz ssolit

STRZELNIE
woj. bydgoskie

Uniwersytet Mikołaja Kopernika
Zespół do Badań Średniowiecznej Architektury
Kujaw i Wschodniej Wielkopolski
w Toruniu

Badania prowadzone przez Zespół UMK w Toruniu. Kierownik Zespołu prof. dr Zygmunt Świechowski, kierownik badań doc. dr hab. Jadwiga Chudziakowa /autor sprawozdania/. Prace finansowane przez MKiSs Ośrodek Dokumentacji Zabytków w Warszawie w ramach problemu międzyresortowego. Trzeci sezon badań. Klostorny zespół architektury romańskiej w Strzelnie.

Sezon 1963 w Strzelnie zgodnie z ustalonym programem poświęcono badaniom kościoła św. Trójcy. Na osiedlenie wykopów, dalszą akcesjonowano w jego wnętrzu, ostery w powiększeniu przylegającym do obiektu sakralnego od strony północnej, gdzie znajduje się akwizycja portalu północno-wschodniego /ar 513/, a dwa wykopy slobalizowano na terenie ogrodu od wschodniej strony kościoła św. Przekopa.